

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

S E S I Z A R E

privind excepția de neconstituționalitate

(prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție)

I – Autorii sesizării

Nagacevschi Vitalie, avocat în Biroul asociat de avocați „Nagacevschi și Partenerii”,

II – Obiectul sesizării

Obiectul prezentei sesizări este articolul 334 alineatul (3) din Codul de procedură penală.

Articolul 334 alineatul (3) din Codul de procedură penală stipulează următoarele:

„(3) Dacă procurorul sau avocatul încalcă ordinea ședinței de judecată și nu se supun dispozițiilor președintelui ședinței, ei pot fi sancționați cu amendă judiciară și despre comportamentul lor sunt informați Procurorul General, respectiv Uniunea Avocaților și ministrul justiției.”

Considerăm că articolul 334 alineatul (3) din Codul de procedură penală contravine prevederilor articolului 23 alineat (2) din Constituția Republicii Moldova în măsura în care nu reglementează:

- Drepturile de care dispune un avocat, care este sancționat cu amendă;
- Termenul de prescripție, în interiorul căruia un avocat poate fi sancționat cu amendă;
- Termenul de prescripție, în interiorul căruia poate fi executată sancțiunea cu amendă.

III – Circumstanțele cazului examinat de către instanța de judecată

În procedura Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, se află în examinare cauza penală, privind învinuirea, *inter alia*, a lui Tudor Copaci în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 327 Cod penal, subsemnatul, Vitalie Nagacevschi, fiind apărător al dumnealui

Pe 27.05.2024, în cadrul ședinței preliminare, am înaintat președintelui completului de judecată, doamnei Stella Bleșceaga, cerere de recuzare pe motiv că aceasta a refuzat să-și ia abținere urmare a includerii sale justificate în lista probelor apărării (s-a solicitat interogarea dumneaei în calitate de martor). Cereri similare de interogare a doamnei Stella Bleșceaga în calitate de martor al apărării, precum și de recuzare, au fost înaintate în aceeași ședință de judecată și de avocatul Victor Munteanu. Din motivul imposibilității continuării ședinței preliminare urmare a înaintării recuzării președintelui completului de judecată, situație prevăzută expres de art. 345 alin. (4) pct. 1) Cod procedură penală, ședința de judecată nu ar fi trebuit să continue până la examinarea recuzării.

Având în vedere că doamna judecător Stella Bleșceaga a declarat, fără să se consulte cu ceilalți doi judecători din complet, că va continua ședința preliminară, în calitate de protest împotriva încălcării flagrante a prevederilor imperative ale Codului de procedură penală, toți avocații au părăsit sala de ședințe.

În debutul ședinței de judecată din data de 29.05.2024, doamna Stella Bleșceaga a anunțat avocații prezenți în sală, că pe 27.05.2024 toți avocații au fost sancționați cu amendă judiciară în mărime de 1.000 lei și că va fi sesizată Uniunea Avocaților din Republica Moldova.

Această încheiere a fost atacată cu recurs la Curtea Apel Chișinău de către subsemnatul Vitalie Nagacevschi, cauza aflându-se la moment pe rolul instanței de recurs. În cadrul examinării recursului am înaintat o cerere de excepție de neconstituționalitate.

IV – Expunerea pretensei sau a pretinselor încălcări ale Constituției, precum și a argumentelor în sprijinul acestor afirmații

Articolul 334 alineatul (3) din Codul de procedură penală stipulează următoarele:

„(3) Dacă procurorul sau avocatul încalcă ordinea ședinței de judecată și nu se supun dispozițiilor președintelui ședinței, ei pot fi sancționați cu amendă judiciară și despre comportamentul lor sunt informați Procurorul General, respectiv Uniunea Avocaților și ministrul justiției.”

Articolul 23 alineat (2) din Constituție consfințește următoarele:

„(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

În hotărârea nr. 12/2013 (paragraful 99) Curtea Constituțională a constatat după cum urmează:

”Art. 23 alin. (2) din Constituție pune în sarcina statului obligația de a face accesibile toate legile și actele normative. Deși art. 23 din Constituție cuprinde expres doar criteriul de accesibilitate și claritate al legii, Curtea Europeană, prin jurisprudența sa, impune ca normele adoptate de autoritățile publice să fie inclusiv suficient de precise, previzibile și să corespundă principiului reglementării specifice. Curtea constată că rigorile impuse de art. 23 alin. (2) din Constituție, precum obligația statului de a asigura fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile și de a face accesibile actele normative, includ principiile Convenției Europene și ale jurisprudenței Curții Europene de a asigura precizia, previzibilitatea legii și reglementarea specifică.”

În hotărârea 26/2010 (paragraful 10) instanța constituțională a menționat:

„Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite.”

În hotărârea nr. 19/2012 (paragraful 99) Curtea Constituțională a statuat următoarele:

„Curtea reține că, prin aceste reglementări de tehnică legislativă, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvată ale fiecărui act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară.”

Corelarea normei contestate ca și neconstituțională cu prevederile articolului 23 alineat (2) din Constituție, așa cum acesta a fost interpretat în jurisprudența constantă a Curții Constituționale, ne facem să considerăm că respectiva normă nu corespunde criteriului clarității pe motiv că în ea nu sunt reglementate:

- Drepturile de care dispune un avocat, care este sancționat cu amendă;
- Termenul de prescripție, în interiorul căruia un avocat poate fi sancționat cu amendă;
- Termenul de prescripție, în interiorul căruia poate fi executată sancțiunea cu amendă.

De altfel, în speță, subsemnatului mi-a fost aplicată sancțiunea fără respectarea rigorilor unui proces echitabil: eu nu am avut posibilitatea să mă apăr, nu am avut posibilitatea să-mi angajez un avocat, nu am avut posibilitatea să beneficiaz de toate drepturile de care ar trebui să beneficieze o persoană ce este atrasă la răspundere pecuniară (conform hotărârii Curții Europene pe cauza Ziliberg versus Moldova, sancționarea unei persoane cu o amendă de 1.000 de lei ar putea fi catalogată ca și o sancțiune penală).

Pornind de la cele enunțate mai sus considerăm că articolul 334 alineatul (3) din Codul de procedură penală este neconstituțional prin prisma prevederilor articolului 23 alineatul (2) din Constituția Republicii Moldova.

V – Cerințele autorului sesizării

Pentru considerentele expuse, solicităm exercitarea controlului constituționalității articolului 334 alineatul (3) din Codul de procedură penală prin prisma articolului 23 alineat (2) din Constituția Republicii Moldova.

VI – Date suplimentare referitoare la obiectul sesizării

Aparent, anterior Curtea Constituțională nu a examinat constituționalitatea articolului 334 alineat (3) din Codul de procedură penală.

VII – Lista documentelor

Conform practicii existente, la sesizarea privind excepția de neconstituționalitate urmează a fi anexate materialele cauzei civile și transmise Curții Constituționale.

VIII – Declarația și semnătura

Declarăm pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Vitalie Nagacevschi

08 ianuarie 2025